

Szerkesztőségi iroda:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmendetlen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. Rábely Miklós könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyiltér-
és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasabos petisor tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezél-szerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

Egy akarattal.

Senki sem vitathatja el tőlünk — gömöriektől — a jogot, hogy Budapest mai fényének legalább egyetlen sugarából részt követelhesünk magunknak.

Megyénk főleg gyár-iparának vas-, üveg-, fa-készítményei jelentékeny helyet foglalnak el a kereskedelmi piacokon, kézműipara pedig már több kiállításon lett néhány képviselőjében kitüntetve. Fejlődési viszonyaink — magyar nemzetiségi szempontból — a körülményekhez, némileg aggasztó jelenségekhez, a csak erőfeszítéssel leküzdhető akadályokhoz képest — még most tűrhetőek, — s e szerint van okunk hinni, hogy amennyiben szellemi s ipari működésünk termékeivel az első magyar általános nemzeti kiállításon részt vehetünk, a nagy versenyben megyénk is tényezőnek tekintethetik.

Es — — — „boldogok akik hisznek.“

Azonban ha van is jogunk a budapesti kiállításban részt vevők közé számíttatni magunkat, a művelt világ magasztaló elismerésében nyert koszorúnak egy hetvenkettő részre minket meg nem illethet.

S aztán elég szerények vagyunk ahoz, hogy ennnyit magunk részére ne követeljünk. — Amint hogy ennél többet nem is érdemlünk.

Legyünk elég őszinték ezt is bevallani.

Kétségtelenül sokat mulasztottunk; még annyit se tettünk meg, a mennyit csak az utolsó órában is tehetünk vala. E részben a miskolci ipar-és kereskedelmi kamara igen kedvezőtlen bizonyítványt állíthatna ki például iparosainkról, nagyobb gyárosainkról, — igen kevés tiszteletreméltó kivétellel; — sőt gazdasági köreinkről, egyleteinkről, városainkról, sőt sőt magáról a nagyon tisztelt megye közönségéről is.

Mert bizony ezektől függött, hogy Gömörmegye mint ilyen, mezőgazdasági, ipari, művészeti, közművelődési téren kivívott sikereit területével, népességével

vel s haladásával arányban mutassa be a nemzetnek, a világnak.

Pedig mind ezekhez meg lett volna, megvan nálunk az erő is, a képesség is — — — az egyesekben; de hiányzott és hiányzik az a k a r a t az együtt működésre, ami nélkül tengődni lehet ugyan, de — ma napság már — előre haladni nem.

Meggyőző példa erre a mostani országos kiállítás. Azok, kik felismerték az együtt működés erejét nemcsak hazájuknak szereztek meg a külföld osztatlanul magasztaló elismerését, de bizonyosságot tettek arról is, hogy a mai kor magasabb igényeit kielégítő termelvények előállításában idegen támogatásra nem szorulnak, s míg kifele versenyképesek, itthon a fogyasztók bizalmára érdemesek.

Mi — a legnagyobb rész — nem így teszünk.

Egy nagy — minden közérdek szolgálatára kész erőt magába ölelő — társadalom helyett alkotunk számtalan apró köröket, születés, rang, vagyon, foglalkozás mérve-, egyes érdekek irányára szerint, — sőt ezeken és ezeken el vagyunk még ezen parányi körökön kívül is, hogy teljes függetlenségünk látszata mellett, kizárólag önző érdekeink r a b j a i lehessünk.

Ilyen széthúzó szellemtől áthatott közönség körében sem a már megalakult egyletek irányadólag működni, sem a korszerű eszmék újabb és újabb egyletek alakulásában érvényre jutni nem képesek.

Ez nálunk nem szorul bizonyításra. Elég lenne a kételkedővel szemben egy néhány haldokló-félen vergődő egyletünkre mutatnunk. Ipartársulataink is az igazak álmát alusszák.

Hejh! pedig nagy szükségünk volna egy kis összetartásra!

Mert ellenségeink a kapuk előtt!

Mindenikünk érzi, tudja, mint szegényedünk napról-napra vagyoniilag, s hogy ennek — bizonyos ha-

táron tul — elkerülhetlen következménye a szellemi, az erkölcsi hanyatlás is.

És a milyen mérvben erőtlenedünk mi magyarok, oly mérvben erősödnek ellenségeink. Az ő iskoláik, szószekeik, hírlapjaik, egyesületeik támadni már ma is merészek; holnap foglalni lesznek erősek, míg majd urat cserél e föld.

Ha semmi más, ezen egyetlen szempontból is felismerhetjük az országos kiállítás sikerében nyilvánuló azon utat, melyen karöltve haladva, egy a más támogatva, ugy anyagi, mint szellemi jólétünket fejleszteni, biztosítani, nemzetiségünket megvédeni egyedül lehetséges.

Emlékeztessen erre minket a mai nagy ünnep is, — melyről az erkölcsi rabság ellen küzdeni szállt hősökre vonatkozólag írta az apostol:

„Mikor pedig a Pünköszt napja eljött volna, valának mindnyájan egy a k a r a t t a l . . .“ K.

Gömörmegyei magyar közművelődési egylet.

A hazafiui lelkesedés szép és megható példáját mutatá ki megyénk közönsége a mult év októberében, midőn a fentebbi cím alatt már régebben megindult mozgalom eszméje végleges alakot öltvén, a magyarosodás és közművelődés előmozdítására ötödfélszázán ajánlották fel tehetségük szerint való anyagi támogatásukat. A kik e gyűlésben résztvettünk, mindnyájan optimisták valánk; azt hittük, hogy ez eszméjük köztörtélmünk megvalósulnak, hogy a magyarosodás eszméje többé már nem csupán lázas ábrándozása hazafiasan gondolkozó lelkünknek, mert ime, megnyitak az áldozatkészség kincséből, s már-már beleképzeltük magunkat ama lelkesültségünk által előlegezett jobb korba, melyben a szláv elemek közé beékelte magyar szó a közműveltség zászlóját fennlen lobogtatva, diadalmasan vonul végig megyénk határain.

falu sem emlegeti; szülőházamat nem jelölték meg márvány táblával s jót állók, hogy Makó nem esik távolabb Jeruzsálemtől, mint én a Valhállótól.

Hanem azt az egyet nem tagadhatom meg magamtól, hogy a nagyra vágyó akarat mindig meg volt bennem.

Itt kezdődik a pünköszt szerepe. Jól tanultam a diligentián s kaptam érte — két hatost. Ez összesen magamhoz méltó mulatságot ohajtván szerezni, felmentem a nemzeti színház karzatára megnézni a „Csikós“-t, és egy tudja Isten hová való hegedű művészt. Pünköszt másodnapja volt, s még most is élénken emlékszem ama benyomásokra, melyeket amaz elefejtett nevű művész gyakorolt reám . . . accordjai most is filemben csengenek . . . És én elhatároztam, hogy hegedű művész leszek!

Ime bábam jóslatának csirája! Az örök igazságok lap-panghatnak, de el nem veszhetnek; sokat sirtam bebé koromban, tehát művésznék. vagy legalább is kántornak kell lennem! De hát hol a hegedű . . . ?

Jó lesz tudni, hogy nekem van egy bátyám, ki most Erdélyben szolgabíráskodik, különben ur (afféle erdélyi hús z holdas ur.) hanem akkor még ő is a kolozsvári főgymnasium-ban járt, a hatodik osztályban, s szorgalmas ember lévén, külön órákon gyakorolta magát és társait — a szivarozás-tanban. Hogy, hogyan nem? elég annyi, hogy szerzett magának egy hegedűt — két forintot. Ez volt bábam jóslatának reciprog értéke, — ő csapott föl muzsafinak, noha születésekor negyed annyit sem sirt, mint én!

Irgy sohasem voltam, hanem a bátyám két forintos hegedűjét mégis irigyletem, és habár a bátyámban is áldott jó lélek lakott, azt az egyet ő sem szenvedhette, hogy hegedűjén művészi kísérleteket én tegyek, jóllehet mindenki belátta, hogy nekem mégis csak több spuriosom van rá, mint neki. Így az én művészi ambitióm gyakori czivakodások daczára, csak a sobajtásnál maradt.

A kolozsvári református collegiumban a tanulók mai napig is cohabitálnak, de a ki sohasem volt „benlakó“, annak fogalma sincs a diákélettről. A collegium épülete valóságos kasszárnya, néhány száz kiesi és nagy bennlakóval, kik a juratusok felügyelete alatt állanak. A juratusok vezére: a senior és contra, kik a kursor tényleges közreműködése mellett a végrehajtó hatalmat gyakorolják; felügyelnek a tiszta-

T Á R C Z A.

A kakuk.

Nyitott ablakomnál üldögélve szótlan,
Zaj nem zavarja föl elmerengő lelkem.
Szellő legyintésre hajlong a rózsaszág,
Feslő bimbajával itt kínálgat engem.
Ablakom aljában száz virág is nyílik,
Szép teljes orgonánk balzsam — lehet árszt. —
— De szívemen mély bú, s csak nem tud feledni,
Bimbó, virágillat nem enyhít, de fásaszt.

Az a kis csicseregő, csevegő madárka,
Mely tavaly ugy zengett, itt van, újra itt van,
Ugy dalol énnekem, ingó ágra szállva,
Javitgatja fészket: nincs az elhagyottan.
De ha az a rémes távoli kakukzó,
— Most ép pihenőt tart, — hozzám elverődik:
— Emésztő fájdalom hatja át szívemet,
Fájó emlékezet nyílal rajta végig.

Akkor is így szólott: „kakuk!“ kettő!! három!!!
Kis keze kezemben, ajka ajkam' érte,
Szemében tűz égett, menyeyi tűz lángolt,
Enyém lesz örökre: fogadta, ígérte . . .
Miként harmat után zöld levél kisarjad,
Kihajt a letépett, hervatag fűszál is,
Ugy élede szívem méz-édes szavától . . .
— S a vén cudar kakuk, kakukolt rá váltig.

„Kakuk! kakuk! — szólék — hű lesz-e kedvesem?
Enyém leend-e hát, enyém-e öiökre?“
Ah! de az a mély csend, mely rákövetkezik,
Nem leend entőlem soha elfeledve.
A piczi beszédes szép ajak elnémult;
De mint a menydörgés rengető szavára
Borusra vál' az ég: elborult a lelkem,
Sötét viradatlan éj borult reája.

. . . És ez a vén idő, a hogy meg-megifjult . . .
S kihajt az avar is, — s fészek nő az ágon:
Merengő lelkemtől aggódva kérdezem:
Leend-e még nekem igaz boldogságom? . . .

És mintha kérdésem a távol sötétlő
Erdő lakóihoz volna tán intézve . . .
Szünet nélkül mondják: kakuk! kakuk! kakuk!
. Áldja meg az isten a szavukat érte!!

Barkó.

Az én hegedűm története.

(Pünköszi reminiscenciák.)

A nagy ünnepek, vagy a mint Erdélyben szokták mondani, a sátoros ünnepek, miután a munkában izzadó emberek e napokon szokták kipihenni fáradaimaikat, rendszeren nagyobb befolyással vannak életünkre, mint más közönséges napok; mert az ünnepi pihenés legtöbbször csak szokasos szólásforma, miután ilyenkor többet „eselekszünk“ magunkért. A magunk javára, mint mások, mások javára, s épen azért, mert a magunk javára eselekszünk, nem is tekintjük azt dolognak. Mulató emberek nagyot isznak, a gazdák jövőre kombinálnak, a hivatalnokok áspirálnak, szerelmesek tervezgetnek; minden rendű és rangu ember megtalálja a maga társát s a ki egyebet nem dolgozhat, „kártyázik“ a maga javára és partnereire boldogítására.

En ünnepnapokon írni szoktam, ez az én munkám, ez az én ünneplésem.

Diplomatikus babák állítása szerint, a legtöbb gyermek sirva jön a világra. A nagy zenészlől azt szokták mondani, hogy sirva született, a ki pedig még csak nem is vakog, mikor ezt a dicső világot megpillantja, el lehet rá készülvé, hogy nagy korában valóságos sült hal lesz. Sokan hiszik ezt, de én tagadom, mert ha e máskülönben logicus babona igaz volna: én már rég hét világra szóló zenész vagy költő vagyok, mert öreg bábam állítása szerint — a kiről pedig bizonyos, hogy a legalaposabb képzettségű gólya volt — ama dicső pillanatban, melyben szemeimből kipattant az első fényugár, olyan országos bataliát csináltam piczi torkommal, mintha az egész házat föl akartam volna forgatni, s ez szünet-szüntelenül hét álló napig tartott, annyira, hogy születésem boldog örömeitől áthatott szülőim már-már a megbánás stadiumába jutottak.

Hát bizony én e megható auspiciómok daczára sem lettem költő, — nevémet nem csak, hogy hét ország-, de még hét

Es mint az apostolok, szentlélekkel eltelve, oszontunk szét e gyületről. Megkaptuk mindenki a maga szerepét: értekeztünk, irkáltunk, jegyzőkönyveket szerkesztettünk, míg a sok bába közt elveszett a gyermek; egyesületünk eszméje bebujt egy jó nagy papircsomóba — s most is ott lappang.

Minden dolognak van valami rugója, melytől létele függ. Az eszméken szerelemmel lehet esüngen, de míg az eszme, mint örök igazság, fönnmarad az idők végéig, a szerelem, szívünknek e véges érzése, bizony-bizony változandó. De ha a szerelemmel akarat és tetter is párosul, már első fellángolásában oly alapot teremt a megvalósítandó eszmének, melyen ez felépülhet, s felépülvén még akkor is imponálni fog, mikor az iránta való lelkesültség már csak a mesék világába tartozik.

Montecuccoli azt mondá, hogy minden dolognak három főrugója van: a pénz, pénz, es — pénz. Megyénk közművelődési egyesületének nincs pénze — vagy ha van is, csak papiron — tehát hiányzik lételenek rugója. Pedig a lelkesültség ama pillanatában, melyben ötödfelzárán ajánlották fel anyagi támogatásukat, könnyen megvethették volna azt az alapot, melyen egyesületünk eszméje diadalmasan épülhet vala föl.

Hanem ezt elmulasztottuk.

De nem vettünk mindent. Ime kikeressük ama papír csomóba bujt árva gyermeket, egyesületünk eszméjét, kiteszük a lelkesedés piacára, ujjal felhívjuk rá összes tagtársaink figyelmét, jó indulatát: váltsák be ama honpolgári ígéretüket, melyet a hazafias buzgóság eselt ajkaikra. Hadd öltöztessük fel ama szegény gyermeket, hadd neveljük, gyarapítsuk, míg férfias erőt megzmosodnak annyira, hogy önmagától is tud cselekedni.

Vegyünk példát több hasonló hazai egyesülettől, de főleg vegyünk példát az erdélyi közművelődési egyesület ténykedésétől, mely megalakulása első pillanatában megtette azt, a mit mi elmulasztottunk: pénzalapot teremtett, s ez által lételet örökre biztosította. Ha mi is ezt akarjuk: teremtsünk mi is pénzalapot, mert ezzel mindent, s e nélkül semmit sem tehetünk. És ha a pénzalapot megteremtettük — az aláírt összegek befizetése által, — csak akkor ébredhet föl lelkünkben ama remény ujjal, hogy egyesületünk működését egykor siker koronázzandja.

Dr. Veres Samu, egyl. titkár.

Felvilágosításra magyarázat.

Sisakosan vagy sisaktalanul, de mindig van abban valami haszon, ha az olyan ember, a ki a tollforgatáshoz ért, kilép a porondra, s fegyverét, a tollat forgatja. Ilyen „tollvitész” az „aranytanács” írója is, a ki pár héttel ezelőtt is épen e lapok hasábjain, hacsak kifejezésével éljek, zárt sakkal lépett a sorompóba, magzatját megmentendő az agyongázolattól. Ez az oka annak, a miért újabban is tollhoz nyúl, egyúttal felvilágosítást adván ama cikkének intenciója felől, mely a „G.-K.” ez évi 10-ik számában megjelent.

Adott felvilágosítása után, egészen más színben jelentkezik cikkének intenciója, mint a nélkül. És e tekintetben engedje meg a cikk írója azt megállapíthatnom, miszerint az

ságra, amennyiben leggyakoribb foglalkozásuk a n a d r á g p o r o l á s. A ezellék nagy városok nevére voltak elnevezve, s Petőfi „Jánosvitéz”-ének kalandos utazása a képzelet világából könnyen realizálódhatott, mert a tanulók pár pillanat alatt járhatók be Páris, Peking, Londont és Pokorágyot. A társas élet valóságos mintaképe volt a középkori ideális ifjú életnek: lapdázás, bakfüttyezés, tornázás — és hatalmas verekedés. Volt ezeken kívül még számtalan tréfás játék is, — de volt egy következményeiben gyakran szomorú mulatság: a l u t r i.

Egyszer a római pápa — így hívták a szegény szolgafiu mindenható praesesét, a ki a Róma nevű ezellában abrichtolta a rendetlenkedőket, — kisorsoltatá anker-zsebőriját. En is tettem rá néhány piculát — a Kriska névre — s piros pünköst első napján a zsebőri szerencsésen elnyertem.

Julius Caesar dicsőségét sem irigyelték inkább, mint az enyémet, midőn a drága Anker-órát minduntalan nézegetve, főleg a figyelmemet lebilincselni sehogy sem tudó mathesis órákon összes osztálytársaimnak pontos időjelzője lettem.

Most a bátyám sorain volt az irigykedés, — hanem ő nem azért volt bátyám, hogy több esze ne legyen mint nekem, s egyszer, midőn a gyönyörű kis jószág szemlélésébe voltam elmerülve, így szólt hozzám:

— Tudod mit ösém! Cseréljünk! Te add nekem az órát, én neked adom a hegedűt.

A testvéri szeretet e megható nyilvánulása végtelen boldoggá tett. Szabad lesz tehát hegedülni! Ambitio, remények, dajkam jóvendölésai, művészi hirnév . . . mind, mind egy pillanat alatt cikáztak át lelkemen — s a másik pillanatban drága óram eltűnt a bátyám zsebében, még pedig oly mélyen, hogy néhány hónap múlva, már csak egy értéktelen zálogjegy, mint egy ókori sirirat, hirdeté belőle az idő mulandóságát a bátyám magaviselete felett buslakodó apám szeméi előtt . . . !

Azóta sok pünköst telt el, — hegedülni nem igen tanultam meg, hanem e helyett a sors hegedült rajtam gyönyörű nótákat. Valahányszor rozoga diványomon fetregő hegedűmre tekintek, fülembé csengenek kiállott szenvedéseimnek accordjai, s míg rajtok merengek, eszembe jutnak jóvendő életnek, szerelmeknek piros pünköstjei: vajjon fogok-e azokban is esalódni . . . ?!

„aranytanács” értelmét annyira összeszötte, sőt beburkolta nemcsak a mezőgazdaság, hanem a gömörmegei gazdasági egyesület ügyeivel-bajaival is, hogy commentár nélkül könnyű volt eltévedni a szövevényben. A felvilágosításra nagy szükség volt e tekintetben.

Szerző ugyanis tanácsadó cikkében hosszabb szemlélet tart a mezőgazdasági válság felett, s fűrkézi annak okait is. Elsorolva a mások által felállított okokat, melyek a válságot okozták, végül ő maga is felelősi mint az okozat okozója: a spekulációt. Ráter arra is, miként védekezik a gazdaközönség a válság ellen, s ennek kapcsán, az eszmelénczolat folytán, rájön a sor a gömörmegei gazdasági egyesületre is. Szerző bevallja ismereteinek teljes hiányát a gömörmegei gazdasági egyesület illetőleg. (Es ez neki nemhogy bűnül, de még mulasztásul sem tudható be, mikor még az egyesületi tagok is a fizetési felhívásból tudják meg koronként az egyesület létezését.) Csak egy, azon időben felmerült vitából tudja meg létezését, vagy legalább ki nem multát. S mint jószívű ember, siet a sorvasztó betegségekben süllyedő egyesületnek segítségére, s azonnal megírja a recipét is.

A recipére mondtam én azt, hogy ezen a téren nem doctus a doctor, mert nincsen olyan patika, a melyikben megcsinálnák a rendelt orvosságot.

A bevezetés után hozzá fog az indokolás megírásához, és ebben megemlékezik az 1881. XXVI. t. cz. pótlólandó hiányairól, miutn olyanról, a mely miatt a közönség nagy része károsodik ugyan, de hogy veszett fejszének nyele kerüljön: szerezzon ebből segélyt magának az egyesület, hogy így jusson belőle a közjóra valami. Indítványát a következő ajánlattal boesálja szárnyára: „A közigazgatási bizottság nagy hatalom a vármegyében. Tagjai nagyobb részt földbirtokosok, 1882. óta közigazgatási előadója is van. Feltehető, hogy e bizottság saját hatáskörében (s e hatáskör, a törvény általánosságban tartott kifejezéseinek tag értelmezése mellett kiterjedhet a hivatalos és nem hivatalos tevékenység minden ágazatára) s tagjainak már csak egyéni érdekeinek fogva is, nem is említve a közérdeket, — nem fog rá megtagadni erős támogatását oly intézkedés életbeléptetésétől, mely hivatva volna előbbre tolni a mezőgazdaság fontos ügyét.”

„S minthogy ez feltehető, (most jön már a recipe) a gazdasági egyesület — hangoztatott indolenciájából kivetközve — tanulmányozza fenti adatok nyomán az illetéktügyet, készíten egy memorandumot, melyben ki legyen mutatva törvényellenesen kivetteti s behajtatni szokott illetékek approximativ összege, s kifejezve azon kérelem, hogy ezen összegnek mezőgazdasági czélokra fordíthatása a kormánynál vagy a törvényhozásnál kieszközöltessék.”

„Hogy miként lehessen aztán évről-évre könnyű szerrel az utolsó krajczárig kimutatni az illetéktelenül kivett s behajtott összegeket, azt a miniszter megállapítaná, arra nézve sokféle modus procedendi kínálkozik.”

Majd ismét: „Ez egy megengedhető neme lenne az önkénytelen önmegadóztatásnak, mely most is fennáll, csak a befolyó pénz cserélne gazdát, ártatlan furfang alkalmazásával.”

„A czél szentesíti az eszközöket. Rajta hát t. urak! fogadják mohón az aranytanácsot.”

Ezeken reflektáltam én. Ezek a scrok egyenesen a gazdasági egyesülethez vannak intézve. Figyelmezteti arra, milyen uton kísértse meg az államtól pénzesegélyt kérni, mert a pénzhányt tartja a pangás egyik legfőbb okának. Az összeg lehet kisebb vagy nagyobb, 50 ezer ft vagy 500 ft, az mellekes, az állami segély megnyerése, mint ilyen, a födolog.

Segélyt az államtól, az egyesület eddig sem kapott, sőt a titkár fizetéséhez pótlásul adott összeget is elvonta a mostani miniszter, haszontalan pénzeszétgezésnél egyebet nem látván abban. Hiába fordult az egyesület a miniszterhez segélyért, elutasított mindíg. Államsegélyt ez idő szerint nem is lehetne egyenes uton kieszközölni. Nos, nem illik-e hát az események keretébe szerzőnek „ártatlan furfangja”-ja, mihelyt pénzkérés

Gömörmege törvényhatósága és a közoktatás a XVII. század végén.

Gömörmege törvényhatósága mindenkor meleg érdeklődést tanusított a közoktatás ügye iránt. Ha valamely iskolájánál hanyatlást vagy rendetlenséget észlelt, rögtön közbelépett és nem törődve az ellenszenvvel, melyet intézkedése egyik vagy másik felekezetről felkeltett, buzgó erélylyel a baj gyökeres orvoslásához látott. A XVII. században különösen a sajtógömörmei és dobsinai iskolát kísérte figyelemmel, előbbi azért, hogy a tót-és németajku növendékekkel a magyar nyelvet megkedveltesse, utóbbi azért, hogy a magyar fiuknak az akkor már szükségesnek elismert német nyelv elsajátítására módot nyujtson.

Midőn Jelenik András, ki 1697—1699-ig viselte a gömörmei alispán címét, meggyőződött, hogy a dobsinai iskola már néhány év óta eredményeket felmutatni nem képes, mi akkor annyit jelentett, hogy az iskola növendékek nélkül szükködködik és hogy a tanítók tehetetlen emberek, — megjelent a gömörmei ág. ev. esperesség 1698. okt. 8-án Csetneken tartott közgyűlésén és daczára annak, hogy ott rossz szemmel nézték*) és neki sem szava, sem joga nem volt, mindaddig nem nyudogott, míg az esperesség a türelmetlen állapot megszüntetése végett egy tekintélyes bizottságot ki nem küldött a helyszínére. Ne feledjük, hogy ez időben a világi ember az egyház és iskola kormányzatából ki volt zárva, és hogy az esperességi közgyűlésen csak a lelkészek birtak joggal és szavazattal. No de az esperesség szívén hordozta az iskolák ügyét és miután különben is akkor ugyszólván törvényen kívül állott és sokkal gyengébb volt, sem hogy a törvényhatósággal ujjat húzhatott volna, készséggel elfogadta az utasítást és egyhangulag elhatározta: menjen az esperes (Bodovini András csetneki lelkész) az alesperessel (Petrovics György szlabosi lelkésszel) és aljegyzővel (Sexti András oláhpatoki lelkésszel) mielőbb Dobsinára és a tanuló ifjúsággal vizsgát tartván, hozza rendbe az iskolát.

A kiküldött biztosok még 1698. október 21-én eljártak tisztkben és miután úgy találták, hogy a rektor, Feinhölzer Mátyás elaggott, gyenge ember, ki az 5. mond öt grammatisztát sem képes nyilvános oktatásban részesíteni, és hogy a 2-ik

*) Az esperesség 1697. október 9-én Csetneken tartott közgyűléséből is figyelmeztette a nevezett alispánt, hogy becsülje meg az ág. ev. lelkészeket és ovakolják irántok ellenszenvét kimutatni!

jön szóba? Miért kívánja tölem a körülmények ilyen egybevághása mellett még azt is, hogy a sorok között olvassak, s ne azt vegyem tollam hegyére, a mi előttem fekszik, hanem kutasassam irójának alig jelzett gondolatait, mikor a valóság a véletlenel (a r e c i p e v e l) ennyire összejátszik.

Tett indítványára pedig mást nem mondhattam, mint a mit mondtam. Mert kivettét illetékek körül a közigazgatási bizottságnak a behajtás módozatainak meghatározásán kívül, egyéb teendője nincs. A már behajtottakra nézve ugyanecek ott nyilatkoztam.

A cikkirő által is bevezetésnek nevezett részét „aranytanács”-ának, nekem is jogom van annak venni, a mi t. i. az indítvány indokolásának, és véleményemet pusztán az indítványról, mint ilyenről kimondani. E részben pedig vád nem illethet, sem tévedés.

Ha pedig a jövő idők visszaéléseiből akarna osztályrészt vétetni a gazdasági egyesülettel, az bizony nem igen emelné az egyesület reputációját. Arra tehát szándékosan nem is reflectáltam, s így alkalmam sem volt az 1876. VI. t. cz. 64. és 66. §§-aira hivatkozni, ámbár már akkor sem voltak azok előttem ismeretlenek.

De mint mondja, végezelja az 1881. XXVI. t. cz. pótlása által a visszaélések megszüntetése, nem pedig a gazdasági egyesület felszegélyezése (aranytanácsában megmankót a k a r a d n i a h o n a a l á), épen azért a leplezett beszéd helyett üdvösebben cselekszik, ha nyíltan szól az egyesülethez, nem áldozván fel a külsőségek a belsőt, a lényegét, — illetéktelenül: köteleesség nemcsak az oktatás, hanem a gazdaközönség érdekeinek védelme is. Dolgozz ki egy javaslatot, melyet elnököl, a ki egyszersmint közigazgatási előadó is, mint indítványt beterjeszthet a közigazgatási bizottsághoz. E javaslatban vagy jelentésben kérjed az illetéktiszabási törvény pótlását a törvényhozás utján, a mint azt fentebb kimutattam. A közigazgatási bizottság pedig fel van jogosítva eféle előterjesztéseket beadhatni az 1876. VI. t. cz. 64. és 66. §§-értelmében.

Igy kellett volna szólni. Míg amugy nemcsak az író állott leeresztett sisakrostélylyal a közönség elébe, hanem ezíke is. Ilyeténképen sikerült mindkettőjüknek megőrizni az incognitót.

Ennyit magyarázatul a felvilágosításra. A jó ügy érdekében nem tartom feleslegesnek e kis esatározást a zártsisaku lovaggal még akkor sem, ha megsebesítv kellene elhagynom a esata terét, annyival is inkább, mert most talán már csak legteljebb ha egyoldalúsággal fog vádolhatni ismeretlen elenfelem.

Az illetéktiszabási törvény tanulmányozása, annak különösen gyakorlati oldalát tekintve, annyira szükséges és — ha szabad magamat így kifejezni — zsebbevágó, hogy aki a törvény leple alatti megkárosítást kiakarja kerülni, kénytelen akarva — nem akarva ráfanyalodni. A ki nem teszi, alkalmilag maga vallhatja kárát.

De azért ne higgye az „aranytanács” írója, mintha javasolt pótlásával el lenne hártva minden baj e részben. Távoloról sem. Különösen a mi a föld népét illeti, annak van olyan baja, melyet azonban egy miniszteri rendelettel is lehetne korlátozni, ha t. i. megtiltaná — még pedig büntetések terhe alatt, hogy a hagyaték becsülését teljesítő közegek az ingóság becsülését ne állapíthassák meg olyan magas összegben, mintha azt a tulajdonos a vásáron, a legjobb áron adta volna el.

Van még egy miniszteri rendelet is, mely ámbár jót akar a közönséggel, de a valóságban kárt okoz. E rendelet foglalja a következő: „A helytelenül kivettét illeték ha több, mint a mi törvény szerint előírandó lenne, a felszólamlásra a kincstár által visszatérítendő a félnek; ha kevesebb, és az ki derül — a kiszámítást eszközölő hivatalnok köteles a kincstárnak ilyen uton okozott kárát megtéríteni.

Nem ok-e az arra, hogy az illető hivatalnok magasabb százalékat alkalmazzon a meghatározottnál. Miért ne lehetne megbírságotni az ilyen „tévedést” elkövető hivatalnokot is nem-

osztály nagyszámu növendékeivel, valamint a leányokkal hol egy, hol más tanító minden terv nélkül bibelődik, az alispánt vett tüzetes utasítás szerint és egyetértőleg a városi hatósággal, mely Antony Illést, Köhler Lőrinczet és Kaiser Illést küldte a bizottsághoz, a 2 osztály növendékeit 5 csoportra osztották, és pedig úgy, hogy az első osztályt (t. i. a grammatisztákat) Molitoris János tanító, a másodikat Pellionis György kántor, a harmadikat Fakundini Sámuelre, a negyediket, (mely 12—12, már olvasó fiúból állott) Feinhölzer Jakab rectorra és Molitoris János tanító, az ötödik osztályt pedig, melybe a leányokat sorolták, egy alkalmazandó ötödik tanító birták. Végül ugyanecek az alispáni utasítás értelmében elrendelték, hogy a tanítók évenként kétszer t. i. Gallus és Szent-György napja körül nyilvános vizsgát tartsanak és aztán zivökre kötötték, hogy a szépírást, számtant és zenét (éneket) rendszeren tanítsák, mert a dobsinai iskola az előtt a zenetani-tásról is híres volt. A tanító, ki ezen megállapodásoktól eltér, a vármegye büntetésébe esik.

A tanítók „kezet adtak,” hogy így fognak tanítani és a mit így megfogadtak, azt meg is tartották, mire a dobsinai iskola, Jelenik András alispán öröme, ismét népes és híres lett.*)

Igy gondoskodott Gömörmege törvényhatósága az iskolákról akkor, midőn ezek még a hitfelekezetek kizárólagos tulajdonát képezték. Ezen gondoskodás a mondott esetben annyival feltünőbb, mert ugyanakkor Rozsnyón már jezsuiták tanítottak, kik Gyöngyössi István különös pártfogása alatt állottak és mindent elkövettek, hogy a növendékeket a protestans tanítók elől elkapdossák; Gyöngyössi István pedig a megyében, ugy is mint volt gömörmei alispán, ugy is mint szellem-óriás roppant tekintélyben állott és a dobsinai iskolában a kedvelt jezsuita tanoda versenytársát látván, Jelenik András aligha ösztönözte arra, hogy a dobsinai iskolát rendbe hozza és ez által versenyképesse tegye. A derék alispán tehát saját elhatározásából, mondhatnám, hivatalból intézkedett oly téren, melyről a hitfelekezetek még napjainkban is azt hiszik, hogy kizárólagosan őket illeti.

Mikulik József.

**) Lásd a gömörmei ág. ev. esperesség csetneki könyvtárban őrzött Szentkereszti-féle jegyzőkönyv 141-159 l.

csak akkor, ha a kincstár, hanem akkor is, ha a fél károsodik miatta. Hja paraszt, az más!

Ha pedig tollharczainkból a közönség javára háramolhat valami haszon, akkor én bizony nem bánom, ha rossz kritikuskak, vagy mint a másik recipe ír doctor ur szép hegedűszóban tudatlannak mond is, mert az egy is mellékes dolog.

Egyszer egy jeles költőnk és egy nagy tudományu akademikusunk — hajdani tanárom — polemikába elegyedtek egymással. A tanár a költőnek végtére azt lökte oda: bolondnak jó a papné is!

A költő azért megmaradt olyan embernek, a milyen azelőtt volt.

Sárközy Gyula.

Lelkészi-iktatás Osgyánban.

Áldozó-esütörtök délutánján örömtől sugárzó arczokkal jelentek meg az osgyáni ev. egyház előkelőbbjei Rimaszombomban, hogy a vasuton ide érkezett új lelkészt K e m é n y Lajos urat üdvözöljék s elkísérjék új otthonába, melyet a szeretetteljes ragaszkodás s szives előékenységek minden kitelhető módon kedvessé és kényelmessé tenni igyekezett. A várva-vártnak beiktatása mult vasárnapon történt, mely ünnepélynek az előszöszött rendkívüli fényt és érdeket, hogy a fungens főt. C z é k u s István püspök ur volt, ki ezen kegyben a beiktatandó személyében a vejté részesítette.

Folyó hó 16-án estefelé érkezett a főpásztor G l a u f Pál rimaszombati lelkész kíséretében Osgyánba harangzugás, a sorsfát képező leányoktól szórt virágzáró s a templom előtti tért és a paplak udvarát ellepett hívek hódolatteljes örvendezése s üdvözlései között. A presbyterium élén az új lelkész üdvözölte az egyház magas vendégét, ki a szívből jött szavakra szívből válaszolt. Vasárnap d. e. 9¹/₂ órakor vette kezdetét a beiktatási ünnepély az ez alkalomból virágfüzérrel s diadalívvel felszított, s a közelből, kivált Rimaszombából és Pongyelokról megjelent vendégekkel, a báró L u z é n s z k y család tagjaival, s a helybeli és a keresztúri hívek tömegével szorogásig megtelt templomban. A gyülekezet bugó éneklése s G l a u f Pál lelkész ur liturgiája után, a püspök ur az ottár elé lépett s a beiktató beszédet ap. csel. XX. v. 24. alapján tartá meg, a tőle megszokott igazán főpapi méltósággal s szívet és lelket megragadó melegséggel, s átnyujtva a beiktatandónak a lelkési jogok és köteleességek jelvényeit u. m. a templom kulcsát, a bibliát és az urvasorai edényeket, végül megáldotta őt, mi közben a szemek majdnem kivétel nélkül könnyeztek s a szívek a főpapi s egyszersmind atyai áldó szavakra mély ihlettel áment rebegtek. Erre a S m i d t Iván tanító ur vezetéke alatt álló énekkar meglepő szabotossággal elzengvén az „Erős vár a mi Istenünk“-ből két verset, a beiktatót lelkész ur 16. zsoltár 26. verse alapján a szószékéről beköszönt. Hangja, előadása s beszédének tartalma mind kedves és hódító, miből egyhangu megválasztása is könnyen kimagyarázható. A lélekemelő ünnepélyt végül a püspök ur áldása fejezte be, melyet C z é n e r Pál főesperes és G l a u f Pál lelkész urak segédlete mellett a gyülekezetre az oltártól mondott.

Megemlítendő még, hogy az örömnapi ragyogását az áldozatkésztség fényugrai is nagyban élesztették. Ugyanis a beiktatás alkalmából — nem említve a szószékéről hirdetett kisebb-nagyobb adományozásokat — az egyház lángoló hitbuzgalma s a jótékonyág gyakorlásában példányszerűen tündöklő felügyelője H a m a l i á r Károly ur 100 frtot alapítványozott s ezen felül 10 frttal az egyházi filléregylet alapját vetette meg; az egyház egyik közbensülében álló presbytere pedig, nevezetesen S i p o s - T ó t h András a nejevel egy 100 frt értékű, préselt aranyvirágos s aranyrojjtal szegélyezett veres brocat oltár- és szószékterítőt ajándékozott. A főt. püspök ur ezen párját ritkító jó cselekedetért köszönetet mondandó, a kegyes és istenfélő házaspárt, többek kíséretében látogatásával tisztelte meg.

Az örömnapi hangulat még emelkedőben volt az elmaradhatatlan díszbeid felett is. s itt lelkes pohárköszöntőkben nyilvánult, melyeknek sorát H a m a l i á r Károly felügyelő ur, a püspök urra mondott lelkes köszöntőjével nyitotta meg.

Az egyház és a lelkész közötti ilyen ünnepies közlekedéssel megkötött szövetségnek áldásos és hosszú tartamot! I.

Hírek és vegyesek.

A magyar országgyűlés 1884¹/₂-ik évi működésének első ülészaka, legfelsőbb királyi leirattal e hó 21-én berekesztetvé, a második ülészaka egyidejűleg folyó évi szeptember hó 26. napjára lett összehívva.

Hugó Viktor — Franciaország egyik legnagyobb költője, ki hazánk s nemzetünk iránt érzett meleg rokonszenvének is többször adott őszinte kifejezést, — folyó hó 22-én, 84 éves korában meghalt.

A helybeli ev. egyház épülő iskolája csakugyan elkészült annyira, hogy e hó 22-én már a hagyományos bokréta is felüzetett a tetőzetre, jelül annak, hogy a munka terhesebb fele bevégeztetett, s e szerint kétségtelen, miszerint az épület rendeltetésének már a legközelebbi tanév kezdetén át fog adatni.

Két betörésről értesültünk újabban. Nevezetesen e hó 19. napjára hajló éjszakán Éva János helybeli bőr iparos (varga) raktárából lett, még eddig ismeretlen tettes által két pár kész bőr, valami 50 frt értékű elemelve, daczára annak, hogy a ház nem könnyen hozzá férhető, s a helyiségben valami meghitt egyén is aludt, kire azonban gyanu nem eshetik. — A következő éjjelen pedig a „Huszár“ vendéglősenek pincéjét vette vizsgálat alá valami elkényeszeredett. Ez az udvari pinczeablakok egyikén ereszkedett le, s a lépcsőkön át az ivóba, mérebe hatolván, vadászott valami értékre: hanem biz azt keveset talált, s így kénytelen volt palackos borokkal vizgatni magát a „szegény tatár.“ — kinek még egy ilyen siker, s még tisztességes emberré is válhatik — — — a jó bortól.

A rovás — térszűke miatt, — lapunkból ez uttal kimaradt. De nem mulaszthatjuk el fölemlíteni néhány földművelő nevét, ki a bérlők részéről, a közelebbi mult országos vásár alkalmával, megsaregoltattak. Ezek: Szamely József jánosii lakos, három darab marháért, bár azokat el nem adhatta, fizetett 30 krt. Kaszás Pál és Mihály o.-töréki, 4 drb ökréért 40 krt. Pelle István péterfali lakos, egy beteg loért, melyet nem eladni, de megvizsgáltatni hozott be, 10 krt. E száraz tényekhez elég csak annyit hangsúlyozni, hogy ilyeneket, rendes körülmények között, megtérni nem szoktak. Az ilyen kezelt a világ bármely egyszerű hatóságának jogában, sőt kö-

telességében áll hivatalból ellenőrizni; ez megtörténhetnék nálunk is, de nem történik. — Miért? . . . hát . . . azért!

A hangverseny, melyet dalárdánk holnap (e hó 25-én) Rozsnyón, az ottani nőegylet javára rendez, oly széles körben köztötte föl a közönség érdeklődését, hogy a siker általában biztosítottnak tekinthető. E nap egyébiránt diadalnemepe lesz a testvéri szeretetnek, mely a — szerencsére rövid ideig tartott — félreértések emlékéit fogja eltemetni egy őszinte kézsorításban. Hogy a nyugtató kéz mindkét oldalról milyen becsült, az kifejezést talál városi hatóságunk azon elhatározásában, mely szerint magát küldöttség által hivatalosan is képviseltetni fogja, hogy a saját részéről is alkalma lehessen kifejezni elismerését Rozsnyó város közönségének fenkölt szellemű kezdeményezéséért. Az ezen alkalomra tervezett ünnepélyességek sorrendje, a hangverseny műsora:

I. Pünköszt másodnapján d. u. 3 órakor a rimaszombati vendégek ünnepélyes fogadtatása a vasuti pályaháznál.

II. Este a városháza nagytermében hangverseny. — Ennek műsora:

A VARTYOGI NAGY DALNOK-VERSENY.

Bohózatos opera 1 felvonásban. — Zenéje Huber Károlytól. — Szövege: Gyalog Huszártól.

S Z E M É L Y E K:

A vartyogi uralkodó gróf Perek Samu ur.
Bübbajos neje A grófné.
Orditó Mihály, alföldi halászlégény Vékey Barna ur.
Kraxlhuber Tóbiás, presburgi háziúr Miskolczi István ur.
Dimitriul Mamaliga, román atyafi Bodi István ur.
Boroviecska Janó, nyitrai ködbirtokos Borsos László ur.
Salamucei Macearoni, nápolyi lantos Huszt Lajos ur.
Történeti színhely: a hól szüre kerül. Idő: jelenkor.

Előforduló képletek:

1. A dalnokok harsogó diszbevonulása: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si. —
2. A vartyogi gróf üdvözölő éneke a vartyogi kastély tág termében. Öröminduló. — 3. Orditó Mihály könyvfusaró dalai. — 4. Kraxlhuber Tóbiás paratlan kultur tana. — 5. Dimitriul Mamaliga országghidító zengése. — 6. Boroviecska Janó zenészi panszai. — 7. Salamucei Macearoni zengzetes érzései. — 8. A jury böles ítélőhozatala. — 9. A vartyogi gróf buzdító dicseszéde. — 10. A bájós grófné kegyelmes díkjiosztása. — 11. A dícső dalnokok örömrivalgásai. — 12. A dalnokok ünnepélyes és általános diszkivonulása: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si.

EZT MEGELŐZI:

1. „Nemzeti zászló“ férfi-kar Huber Károlytól.
2. „Mohácsi koldus“ férfi-négyes, Nvizsnyai G.-tól.
3. Nép-dal-egyveleg, férfi-kar, Zsaszkovszky, E.-tól.
4. Felolvasás, Gyurkovich László urtól.

III. Kedden, május 26-án délben kivonulás a helybeli püspöki fűdőbe és ugyanott közébdő.

Az országos kiállítás — mint a fővárosi lapokból értesülünk — e hó 2-ik napjától számitott két hét alatt körülbelül 250.000 látogató kereste fel, kiktől a kiállítási pénztárak 5-, 1 frtos, 50-, 30 és 20 kros napi belépti jegyekért 165.089 frt 20 krt szedtek be. — E kiállítást különben külföldről is tömegesen kezdik látogatni. Közélebb e hó 19. és 20. napján Bécs város tanácsának s képviselőtestületének, hírlapíróinak mintegy 60 tagból álló küldöttsége kereste fel, kiket a mi fővárosunk igazi magyar vendégszeretettel, őszintén testvéries lelkesedéssel fogadott. Tegnapi a prerami (Csehország) gazdasági iskola 50 tanára, a prágai földművelési társulat 250 tagja jött kiállításunkat meg szemlélni, június 28-ára pedig ugyancsak Prágából és Kolínból 3500 látogató érkezése van bejelentve.

Ki a gyilkos? E felett tanakodnak a bécsiek nagy izgalom közepett. Ugyanis e napokban végeztek ki Bécsben egy Bedznarik nevű elíteltet, kit a Strausberg nevű uzoráson 1882. évi február 6-án elkövetett rablógyilkosság miatti váddal terheltek; — tegnapelőt pedig Zehner János tszéki díjnok ugy jelentette fel magát, mint ama tett elkövetőjét. Azonban az is meglehet, hogy ez önvád ismeretlen okból származott elmezavarának szüleménye.

Két új irodalmi vállalatra hívjuk fel olvasóink figyelmét. Az egyik Tompa Mihály összes költeményeinek gyűjteménye, melyet Léva y József jeles költőnk rendezvén sajtó alá, M e h n e r V i l m o s n á l hetenkinti — meggyünk egyik büszkeségéhez méltóan díszes kiállítást — füzetekben lehet előnyösen megszerezni. E füzetek értékét növeli az is, hogy közölni fogja a költő életrajzát Szász Károly tollából, s magában foglalja a „Virág-regék“-et is, mely még eddig egyetlen hasonygyűjteménybe sem volt felvéve. — A másik mű a „Kis lexikon“, ismeretterjesztő vállalat, mely kitűnően használható rövidséggel magában foglalja már eddig is mindazt, mi keresés tárgyát képezheti. Most a második füzet fekszik előtünk, melynek a „carmen“ szóig terjedő tartalmát módunk lévén a nagy lexikkonnal összehasonlíthatni, ugy találtuk, hogy a várokozást meglepőleg kielégíti. Kiadója a „Pallas“ társaság Budapesten.

„Kiállítási kalauz“ jelent meg közelebb Balog Vilmos kiállítási titkár, Toldy Ferenc kiállítási jegyző és Gelléri Mór iparegyesületi jegyző tolla alól. Mindazoknak, kik a kiállítást megtekinteni szándékoznak, ajánljuk e művet, „melynek az a célja, hogy nemzeti nagy alkotásunk szemléltői röviden, gyorsan tájékozza mindazok iránt, mik a kiállítás és főváros megtekintése, megismerése, esetleg alaposabb tanulmányozása érdekében szükségesek.“ Különös érdekességet ad e „Kalauz“nak az, hogy a kiállítási épületek legnagyobb részét igen sikerült fénykép utáni lenyomatokban közli, egy részletes térképen pedig igen pontosan tünteti fel az ott irányt, melyet minden látogatóknak a kiállítás terén haladva követnie kell, ha ohajtja, hogy szemléje hiányos ne legyen. Megrendelhető minden könyveskereskedőnél.

Egy aggasztó betegség, melyben számtalan osztály szenved.

Ezen betegség jelentéktelen gyomorhajjal kezdődik, ha azonban elhanyagolják kiterjed az egész testre, megtámadja a veséket, a májat, a mell mirigyait, szóval az egész mirigy-rendszert, elannyira, hogy az általa meglepett valóban szomorú végzetnek van kitéve, mignem végre a halál megmenti kinyitól. Ezen betegség igen gyakran más betegségekkel tévesztetik össze, de ha az olvasó az alább következő kérdéseket intézi magához, akkor képes leend megítélhetni, ha vajjon szenved-e ő ilyen bajban vagy sem. — Érzek-e én étkezés után gyomornyomást, fájdalmat vagy légzési nehézséget? Nem lepe meg bizonyos tompa, nyomasztó érzés, álomságtól kísérv? Nem-e sárgásak a szemeim? Nem-e gyülemlik reggelre az inyen és fogakon sűrű ragadós nyák, rossz szájíz kíséretében? A nyelv bevonva? Nincs-e a jobb oldal felfuódva, mintha a máj meg volna dagadva? Nincs-e dugulás jelen? Nem-e szédülök el, ha fekvő helyzetből hirtelen felegyenesedem? A hogy kiválasztás esekély és sötét színű-e? s rövid állás után nem-e hagy üledéket maga után? Nem-e poshad meg az étel a gyomorban mindjárt az evés után, s nem-e keletkezik puffadás és

felbőfögés? Nincsen-e gyakori szivdobogásom? Ezen különböző körtünetek jölehet nem lépnek mind egyszerre fel, de a beteg egymásután szenved azokban, azon mérvben, amint a borzasztó betegség előbbre halad. Ha a baj már régi, akkor rövid száraz köhögés lép fel, melyet később kiköpések követnek. A kör nagyfokú előrehaladásával a felbőr piszkos barna színt ölt, s a kezeket s lábakat hideg tapadás izzadság beritja. A máj és vesék ama kóros állapotának előbbre haladtával eszós fájdalom állnak be, melyeknél a rendes gyógykezelés már teljesen sikertelen. Ezen baj emésztetlenségből vagy emésztési gyengeségből származik, melyet egy kis adag alkalmas gyógyszer bevetelével elháríthatunk, ha azt mindjárt a kör felleptének kezdetén alkalmazzuk. Ennél fogva felettébb fontos, hogy a baj mindjárt legelső fellépésekor helyesen kezeltessek, miután ekkor még egy kis adag gyógyszer is elegendő a baj orvoslására; sőt még ha már a baj befészkelte volna is magát, a valódi helyes gyógyszerrel még akkor is mindaddig fel nem kellene hagyni, míg a baj legkisebb nyoma is el nem tűnt, míg az étvágy ismét tökéletesen helyre nincs állítva. Ezen betegség ellen a legbiztosabb s leghathatósabb szer elvitáztatlanul a „Shäker-kivonat“, növényi készítmény, mely az alább felsorolt gyógyszertárak mindegyikében megszerezhető. Ezen kivonatot a bajt alapjában támadja meg, s azt gyökerestől kirtja a testből. a2—7

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a **Siegel-féle hashajtó labdacokra** is van szükségük, a „Shäker-kivonattal“ kapcsolatban. A **Siegel-féle hashajtó labdacok** meggyógyítják a dugulást, elűzik a lázt és a meghűlést, megszabadítanak a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemesebb s egyszersmind a leg-tökéletesebb labdacok minden eddig készítették között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Eynyhédelen s minden legkisebb fájdalom előidezése nélkül hat.

Ára egy palack „Shäker-féle kivonatk.“ 1 frt 25 kr., 1 doboz „Siegel-féle hashajtó labdacoknak“ 50 kr.

Magyarországi főraktár: Budapest, **Török József** gyógyszerháza király-utca 12.

Rimaszombatban: **Liszka József** gyógyszerháza.

Heti naptár.

	Katholikus	Protestáns	Izraelita
Máj. 21. V.	Pünkösdv.	Pünkösdv.	Szíván 10
" 25. H.	Pünkösdh.	Pünkösdh.	" 11
" 26. K.	Néri Filp.	Béla	" 12
" 27. Sz.	János vrt.	Luezián	" 13
" 28. Cs.	Vilmos	Vilmos	" 14
" 29. P.	Maximus	Kunó	" 15
" 30. Sz.	Bódog	Bódog	Sz. Sab. Nosz. 16

Napirend:

Minden kedden és pénteken polgári ügyekben, szerdán és esütörtökön fenytő ügyekben a helybeli **kir. törvényszéknél**.

Ugyancsak kedden és pénteken a **megyei árvászkénel** s városi hatóságnál tanácsülés, kivéve az ünnepre eső napokat.

Minden hétfőn, kedden, esütörtökön nyilvános tárgyalás fenytő ügyekben a **kir. járásbíroságnál**.

Minden szombatban panaszfelvetel ugyanott, kivéve az ünnepekre eső napokat.

Május 25. Hangverseny Rozsnyón, a rimaszombati dalárók által előadva Máj. 26. A gömörm. ált. tan. egylet nőzei körének közgyűlése Murányban.

Nagy-Röezen mükedvelői előadás.

Máj. 31. Vöröskereszt-egyleti közgyűlés Rozsnyón.

" 31. „Ludovika“ akadémiai pályázat határideje.

Felelős szerkesztő: **Rábely Miklós.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

1946. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Csizi József** és **János** végrehajthatónak **Babitz Márton** s társai végrehajthati szenvedő elleni 170 frt 81 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajthati ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Zádorháza község határában fekvő a zádorházi 21. sztkben foglalt Babitz Márton, Julianna, Eszter, Borbála, Miklós, Mária és Imre nevű álló ingatlanokra az árverést 509 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi június hó 26-ik napján délelőtt 10 órakor Zádorháza községben a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverés a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 50 frt 90 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ártolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1885. évi márczius hó 17. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) mindenféle nagyságu és színű, saját gyártmányu s közzénnel is fűthető

cserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. — Megrendelések pontosan teljesítetnek.

Tamásfala, (u. p. Rimaszombat) 1885. máj. 20.

Andrik Samuel, kályhámester.

Kerestetik.

Egy jó családból származott szolid fiatal

vegyesáru kereskedőseged,

a ki a magyar és tót nyelvet tökéletesen bírja, tartós és jó alkalmazást nyerhet.

Hol? megmondja e lap kiadója.

1—2

Alólirott tisztelettel hozom Rimaszombat város és vidéke nagyérdemű közönségének tudomására, hogy **Hell Jakab** regálébérlő urral kiegyezkedtem arra nézve: hogy a pusztá-

Pusztá-szabadkai korcsmában

ezentul mindenféle italokból a saját magam által vásároltakat mérhetem ki.

Felhivom ennél fogva a nagy közönség figyelmét, hogy a kik igazi magyar ételeket, hamisítatlan jó bort, friss sört és más szeszes italokat jutányos áron ohajtának, szerencsétlenségnek minél gyakrabban becses látogatásukkal. — Pontos kiszolgálatról gondoskodva van. — Pusztá-Szabadka, 1885. május 20.

Farkas József, vendéglős.

Juhlegelő.

122 hold (1600 ölével) erdőterület azonnal s esetleg több évekre is legelőül bérbe kiadó. — Bővebb felvilágosítást ad Csetneken Szontagh Andor.

1—2

Haszonbéri hirdetmény.

A rimaszombati határban fekvő tagosított birtomat, mely áll:

20738 négyszögöl terjedelmű szántóföld,

4980 négyszögöl terjedelmű rét és

1000 négyszögöl terjedelmű belsősegből, f. évi Szent-Mihály napiától több évre bérbeadom, úgy, hogy az őszi vetés előkészületeit bérlő addig is tetszése szerinti időben megteheti.

2—2

Ez iránybani ajánlatokat elfogadok helyben.

Nagy Ferencz.

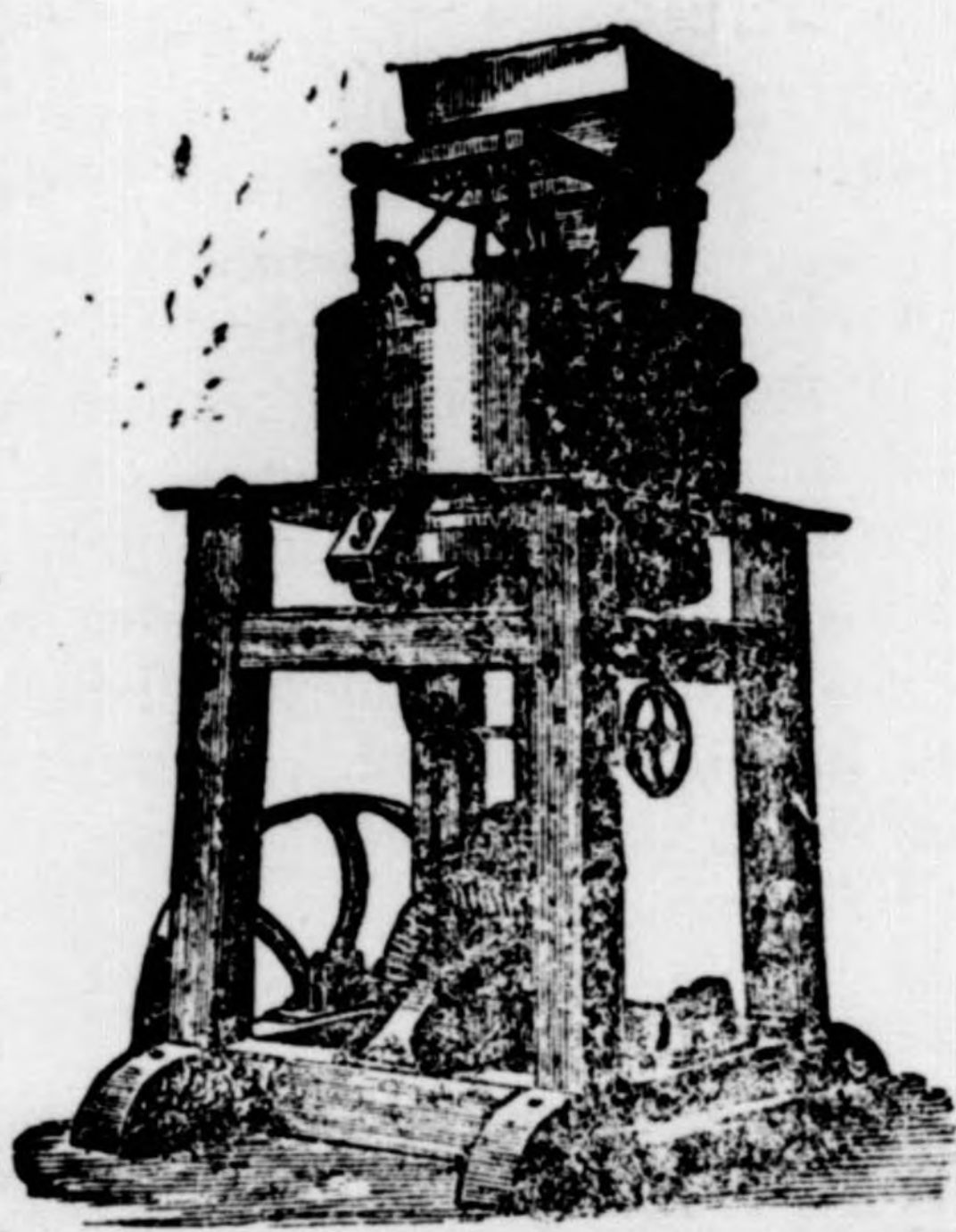
Figyelemre méltó bizonyítvány. Detta,

Temesmegyében. Ném már 7 év óta gyuladásos szembajban s testén erős bőrkiütésekben, daganatokban szenved, a melyek minden évben rendszeren tavaszkor s ősszel mutatkoztak. Daczára minden orvosi segélynek a melyben részesült, mármár lemondtam a reményről, hogy élete megmentessék. Ekkor hallottam emlegetni Brandt R. gyógyszerész svájci labdacseit s azonnal több dobozzal vettem. Rövid használat után örömmel vettem észre a betegség fordulását s javulását. Mivel pedig nóm egészsége már teljesen helyreállt, azért e svájci labdacseket (70 kr. egy doboz a gyógyszerárakban) meg is tartom mindenkorra háziszserül. Más betegeknek is melegen ajánlottam. Fogadja legszívesebb hálámát svájci labdacseire, mert kedves nóm csak is ezeknek köszönheti egészségét. A Mindenható tartsa meg önt még számos évig s áldja meg jó-téteményeire. Teljes tisztelettel: Wagner János, bádogosmester. Minthogy Magyarországon Brandt R. gyógyszerész svájci labdacseinek különféle utánzatai léteznek, arra kell gondosan figyelni, hogy minden dobozon, czéjegyül, egy teher kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása meg legyen.

Hirdetmény.

5361. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Schwarz Mór** végrehajtónak **Banéth Gábor** s neje **Kaufmann Fáni** végrehajtást szenvedő elleni 400 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Ajnáskő határában fekvő az ajnáskői 226. sztkben foglalt Banéth Gábor és neje Kaufmann Fáni tulajdonához tartozó váltással terhelt szőlő és szilvás és pedig 655. 656. hrsz. 144 frt, 146/b. 147/b. 148/b. hrsz. 495 frt és 450. 451. 461. hrszámokra az árverést 94 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi június hó 1-ső napján délelőtt 10 órakor Ajnáskő községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis a 655. 656. hrszra 14 frt 40 krt, a 146/b. 147/b. 148/b hrszra 49 frt 50 krt és a 450. 451. 461. hrszra 9 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1885. évi márczius hó 3. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. **Fornét, kir. tszéki elnök.**

Egy egészen új, két kövü 36" malom,

továbbá két használt, de teljesen kijavított, munkaképes állapotban lévő 8 köreji

gőz-eséplő-készlet

felszereléssel rendkívül jutányos áron kapható.

2—3

Ajánlok továbbá igen olcsó árak mellett:

Egy takarmány füllesztő gőzkazánt kádak nélkül.

Egy dupla Mayer-féle Triourt, munkaképessége 100 métermázsa naponkint.

Egy körszivattyút (Centrifugal) járgánnyal v. anélkül; szállít 500 lit. percz.

Egy kettős hengerű szivattyút 200 liter munkaképesség perczenkint.

HERCZ ZSIGMOND GAZD. GÉPGYÁR ÉS GÉPRAKTÁR MISKOLCZ.

Clayton és Schuttlewort gazdasági gépgyáranak képviselősege.

Tavaszi és nyári divattudósítás.

A bekövetkezett nyári évadra szükségelt cikkek beszerzése czéljából a gyári telepeket beutazván, oly dús eredménnyel tértem vissza, miszerint indítva érzem magam erről igen tisztelt vevőmet és a n. é. közönséget értesíteni. — Hogy ujonnan beszerzett cikkeimről a n. é. közönségnek némi tájékoztatást nyújtsak, a nevezetesebbeket e helyen felsorolom: u. m.

Gyapjukelmék női ruhákra:

Sima és a legdivatosabb színes nyomatu mintákkal ellátott erépe-mousselin, a melyek ezen évadban a divatot dominálni fogják, valódi francia beige- és lodenszövetek egyszínes és beszövítt mintákkal, fekete terno és cachemir, ez utóbbiak minden legdivatosabb színben, továbbá atlas, satin és toile de belge igen sikerült mintázatokban.

Selyemműek:

Satin-Faille, satin de lyon, noblesz, fekete és színes atlasz, selyembársony a legdivatosabb színekben és a legdivatosabb francia selye n cachenez-kendők.

Folyó árak:

Valódi rumburgi vászon minden szélességben, továbbá creasz hollandi, valódi czérnavásznak, damasztgradli valódi ezérna és pamutban, ezérna-kanavász. Asztalneműek, nevezetesen: abroszok, asztalkendők, törülközők, színes kávé terítékek, crepp- és tricót-abroszok és hozzávaló esemegekendők, valódi angol zephir és oxford.

Butorkelmék:

Gobelin, ripsz, crepp, csinavt, színes nyomatu eretton, nyomtatott és beszövítt jute és mindezen butorkelmékhez hasonló abrosz és ágyterítő, valamint függönyök, sophia- és futószőnyegek, chenillia-, gyapju- és jute anyagból.

Fehérneműek:

A legjelesebb gyártmányu chiffon különböző szé-

Nagyérdemű közönség!

Mint a helyzet fontosságával és a mindinkább fokozódó igények kielégítésével számot vető kereskedő, ezennel ünnepélyes ígéretet teszek, hogy törekvésem czélja ezután is oda irányuland, hogy czégem jó hírnevét és irántam táplált bizalmát gondos és a legjutányosabb kiszolgálás által mindenkor igazoljam és megerősítem.

Kérve becses látogatását, maradtam kiváló tisztelettel

4- * Rimaszombat, 1885. május hó 1-én.

lességben, fehér eretton, piquet- és zsinóros barket, kisebb és nagyobb piquetpaplanok, gyönyörű mintájú esipkefüggönyök, brillantin, ereplisse, battist-clair, és fehér- és színezett himzések; különösen kiemelendő dus választéku férfi-ing raktárom, a melyly minden kívánalomnak meg tudok felelni.

Gyapjukelmék férfi ruhákra:

Valódi francia cheviot, sima és rovátkozott szövetek, peruvien, toskin, tüffel és posztó; e helyen megemlítem, hogy ezen szövetekből a lelegeansabb öltönyök elkészítését is elvállalom, és ezeknek jó és divatszertint szabásáért szavatolok.

Diszitési cikkek:

A legdivatosabb gyapju- és selyem-esipkék és himzett esipkekelmék minden színben, különböző minőségű mosó esipkék és esipkebetétek, felette dus kiválasztás selyem szalagokban.

Különfélék:

Finom gyapjutakarók, satin- és cachemir-paplanok és pokrőczok.

Cikkeim sokaságánál fogva ezen közleményemben mindenre nem reflektálhatok, de felemlítem még a mostan egészen ujonnan berendezett dus választéku selyem- és más minőségű nap- és esernyő-, és a legdivatosabb legyezőkbeni készletemet, divatos színű valódi prágai glaçebőr és selyem keztyüimet.

ENGEL ADOLF.

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hasznuk egyik legszükségesebb

SAVANYUVIZET

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos
Főraktár
Édeskúty I.
m. kir. udv. szállítmónál,
Budapestben.

Ugyisint kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás
1,500,000
palaczk.

Kapható Rimaszombatban:
Szabó és Vékey, Kern Adolf és Weisz Károly urak
kereskedésében.

A forrásküldemények kiállításán 1884-ben EZÜST DISZ-ORLEVELET nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyszer. kiállításán EZÜST ÉRMEET nyert.
A brüsseli 1882. évi kiállításán BRONZ-ÉRMEET nyert.
A párizsi 1880-ik évi országos kiállításán
ELISMÉRÉSI ORLEVELET nyert.